

afbeelding 1

bron: plusonline.nl van 12 februari 2019

Zie afbeelding 1.

- 1p 18 De tekst uit afbeelding 1 is geplakt op het raam van een huis dat vlak aan een stoep grenst. Er zijn geschreven en ongeschreven regels.
- Van wat voor soort regel is er sprake in de afbeelding: een geschreven of een ongeschreven regel? Leg je keuze uit.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- Er is sprake van een ... regel, want ...

tekst 11

Rechters leggen zwaardere straffen op voor ernstige misdrijven

Rechters hebben de laatste twintig jaar zwaardere straffen opgelegd. Dit blijkt uit een onderzoek van de Raad voor de rechtspraak. Vooral geweldsmisdrijven worden nu fors zwaarder bestraft. Ook vernielingen en misdrijven tegen orde en gezag worden zwaarder bestraft. Het lijkt er dus op dat de rechters reageren op de roep uit de samenleving om strengere straffen, concludeert onderzoeker Frank van Tulder.

naar: Trouw van 6 december 2019

Lees tekst 11.

- 1p 19 Waarin staan de genoemde delicten uit tekst 11 beschreven?
- A de Opiumwet
 - B de Wegenverkeerswet
 - C de Wet wapens en munitie
 - D het Wetboek van Strafrecht

Zie tekst 11.

- 1p 20 Rechters zijn de laatste twintig jaar zwaarder gaan straffen. Welke conclusie is te trekken naar aanleiding van tekst 11?
- A Er heeft meer eigenrichting plaatsgevonden door burgers en daarom zijn rechters zwaarder gaan straffen.
 - B Het aantal geweldsdelicten is de laatste twintig jaar flink gestegen.
 - C Het parlement heeft geëist dat rechters zwaardere straffen moesten opleggen.
 - D Rechters hebben voor ernstige misdrijven vaker straffen opgelegd die dichter tegen de maximumstraf aanzitten.

tekst 12

Agressieve en stelende klanten harder aangepakt

Wie in Doetinchem tot twee keer toe agressie toont of een diefstal pleegt in een supermarkt, loopt vanaf 1 januari het risico een winkelverbod te krijgen voor twee jaar.

Eigenaren van elf supermarkten tekenden een overeenkomst met de politie van Doetinchem.

naar: ad.nl van 11 december 2019

Lees tekst 12.

- 1p 21 Maatregelen om criminaliteit aan te pakken kunnen een repressieve werking en een preventieve werking hebben.
→ Leg uit dat de overeenkomst uit tekst 12 een **repressieve** werking heeft.

Zie tekst 12.

- 1p 22 Maatregelen om criminaliteit aan te pakken kunnen een preventieve werking en een repressieve werking hebben
→ Leg uit dat de overeenkomst uit tekst 12 een **preventieve** werking kan hebben.

afbeelding 2

plofkraak in Apeldoorn

tekst 13

Geldautomaten voortaan 's nachts dicht wegens plofkraaken

Geldautomaten worden per direct 's nachts buiten werking gesteld in de strijd tegen plofkraaken. Tussen 23.00 uur en 07.00 uur staan automaten uit waardoor het voor criminelen lastiger wordt om tot een succesvolle kraak te komen. Dat meldt de Nederlandse Vereniging van Banken.

naar: telegraaf.nl van 16 december 2019

Bekijk afbeelding 2 en lees tekst 13.

- 1p 23 De maatregel uit tekst 13 is ingegaan op 16 december 2019. Stel dat na een jaar de maatregel beoordeeld wordt op effectiviteit.
→ Bij welk resultaat kun je de conclusie trekken dat de maatregel uit tekst 13 effectief is?

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

De maatregel is effectief als ...

tekst 14

Jonge advocaten zien geen toekomst meer in sociale advocatuur

Jonge advocaten kiezen vrijwel niet meer voor een toekomst als sociaal advocaat. Er is al een tekort aan sociaal advocaten en dat tekort gaat oplopen, vreest de Orde van Advocaten.

Sociaal advocaten staan mensen bij die een laag inkomen hebben. Dat kan betekenen dat die mensen straks niet of nauwelijks nog aan een advocaat kunnen komen.

Tweede Kamerlid Van Nispen (SP) hield zelf een enquête onder sociaal advocaten. 70 procent gaf daarin aan te willen stoppen. "Als alleen nog rijke mensen straks hun recht kunnen halen, dan is dat een vorm van"

naar: nos.nl van 13 december 2019

Lees tekst 14.

- 1p 24 Welk begrip moet er op de puntjes in tekst 14 worden ingevuld?
- A klassenjustitie
 - B overmacht
 - C rechtsgelijkheid
 - D recidive

tekst 15

Man met wapens in huis moet de cel in

Een man bij wie de politie vier verboden wapens en munitie vond, is veroordeeld tot tien maanden cel, waarvan zes voorwaardelijk. De politie kwam bij hem thuis om vragen te stellen over een overval, waarvan de man aangifte had gedaan. De man zei dat hij in 2017 thuis was overvallen.

In februari 2018 kwamen agenten bij hem voor een aanvullende verklaring. Toen lag er een gaspistool op tafel. De agenten namen het in beslag, maar werden daarna door de man uit zijn huis gezet. De officier van justitie gaf daarna toestemming om het hele huis te doorzoeken.

Daarbij vonden ze nog drie wapens en munitie.

Bij de politie bekende de man dat de wapens van hem waren. Hij had ze nodig omdat hij zich onveilig voelde, verklaarde hij.

naar: dvhn.nl van 26 november 2019

Lees tekst 15.

- 2p 25 Een officier van justitie heeft een aantal taken.
→ Welke taak van de officier van justitie is te herkennen in tekst 15?
Noem nog een **andere** taak van de officier van justitie.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul de taken in.
De taak van de officier van justitie die in tekst 15 te herkennen is ...
Een andere taak van de officier van justitie is ...

Zie tekst 15.

- 1p 26 De rechter kan hoofdstraffen, bijkomende straffen en/of maatregelen opleggen.
Uit welke groep of groepen komen de sancties die door de rechter in tekst 15 zijn opgelegd?
- A alleen uit de bijkomende straffen
 - B alleen uit de hoofdstraffen
 - C alleen uit de maatregelen
 - D uit de bijkomende straffen en de hoofdstraffen
 - E uit de bijkomende straffen en de maatregelen
 - F uit de hoofdstraffen en de maatregelen

tekst 16

Voormalige voorzitter in cel

De voormalig voorzitter van de centrale ondernemingsraad van de Nationale Politie heeft een half jaar celstraf gekregen. F. G. gaf meer dan 300.000 euro uit in horecagelegenheden op rekening van de politie, stelde de rechtbank. F. G. gebruikte de creditcard van de politie zonder verantwoording af te leggen over uitgaven.

naar: omroepflevoland.nl van 30 januari 2020

Lees tekst 16.

1p 27 Welk begrip past het best bij tekst 16?

- A belastingontduiking
- B fraude
- C heling
- D witwassen

2p 28 In Nederland is er machtenscheiding. Er zijn drie machten. Twee daarvan zijn de wetgevende macht en de rechterlijke macht.

Hieronder staan vijf taken:

- 1 zich bezig houden met de inrichting van de samenleving
- 2 burgers beschermen tegen de overheid
- 3 nieuwe wetten invoeren
- 4 wetgeving interpreteren
- 5 bepalen of burgers een wet hebben overtreden

→ Geef per taak aan of die hoort bij de wetgevende macht of de rechterlijke macht.

Doe het zo: neem de nummers over en zet er wetgevende of rechterlijke macht achter.

1 = ...

2 = ...

3 = ...

4 = ...

5 = ...

- 2p 29 In het strafrecht wordt een onderscheid gemaakt tussen overtredingen en misdrijven. Een overtreding is een lichte schending van de wet en een misdrijf een zware schending. In het schema hieronder staat dit verschil tussen een overtreding en misdrijf al ingevuld.
- Geef in het schema op dezelfde manier **twee andere** verschillen tussen een overtreding en een misdrijf.
- Doe het zo: neem het schema over en vul de verschillen in.*

	overtreding	misdrijf
voorbeeld	lichte schending van de wet	zware schending van de wet
verschil 1		
verschil 2		

tekst 17

Verliefde jongen opgepakt voor Valentijnsstunt

Een 17-jarige jongen is door de politie in Gorinchem opgepakt. Hij werd onder een viaduct bij de A15 betrapt tijdens het spuiten van graffiti. Op de muur schreef hij: "Wil je mijn vriendin zijn". Het beoogde meisje had achter de vraag het vakje van haar keuze moeten inkleuren.

naar: rijmond.nl van 8 februari 2020

Lees tekst 17.

- 1p 30 Er wordt besloten de jongen uit tekst 17 naar Halt te verwijzen.
- Wat voor soort sanctie kan de jongen bij Halt krijgen?

tekst 18

“Met vuisten alleen ga je het hier in Rotterdam-Zuid niet redden”

De 13-jarige Jimmy¹⁾ woont in Rotterdam-Zuid en zegt dat hij weleens iemand heeft gestoken. “Als andere jongens *disrespect* tonen, dan reageren wij daarop.” Met een mes dus.

Jimmy zegt dat hij zich door het dragen van een mes veiliger voelt. De jongens uit de buurt, zoals Jimmy, maar ook jongens zoals Qlas en Blacka, zeggen dat hun gedrag wordt beïnvloed door de omgeving waarin ze leven. Jimmy: “Als je hier opgroeit, word je automatisch zo. Ik zie hoe andere jongens dit doen, hoe familie dit doet. Ik kan er eigenlijk niks aan doen.”

noot 1 Jimmy is niet de echte naam van de 13-jarige jongen.

naar: nos.nl van 22 november 2019

Lees tekst 18.

- 4p 31 Er zijn verschillende theorieën die crimineel gedrag proberen te verklaren. Drie van die theorieën zijn:
- 1 de bindingstheorie
 - 2 de aangeleerd-gedragstheorie
 - 3 de neutraliseringstheorie
- Kies **twee** van deze theorieën en geef per theorie een argument waarom deze theorie het criminele gedrag van Jimmy kan verklaren. Geef per theorie een zin uit de tekst die daarbij past.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- Ik kies voor de ... theorie, want ... en de zin die daarbij past is ...
- Ik kies voor de ... theorie, want ... en de zin die daarbij past is ...

tekst 19

Tieners proberen winkel te beroven na zien van Netflix-serie

Twee tieners zagen in een Netflix-serie dat de alarmpoortjes van een winkel niet af zouden gaan als je een sterke magneet bij je hebt. Dat bracht ze op ideeën. Ze kochten online allebei een magneet en probeerden het uit.

Eenmaal in de winkel bleek hun experiment toch tegen te vallen. De alarmpoortjes gingen gewoon af en de twee werden opgepakt. “Binnenkort mogen zij zich voor de rechter verantwoorden voor hun diefstal”, schrijft de Politie Enschede op Facebook.

naar: rlnieuws.nl van 18 februari 2020

Lees tekst 19

- 1p 32 Welke invloed van de media heeft bij de tieners uit tekst 19 plaats gevonden?
- A Media kunnen bepaalde opvattingen over de oorzaken van criminaliteit en kenmerken van criminelen versterken.
 - B Media kunnen een belangrijke rol spelen in het tot stand komen van de publieke opinie.
 - C Media kunnen het stereotype beeld laten ontstaan dat criminaliteit alleen voorkomt onder jongeren.
 - D Media kunnen van invloed zijn op het ontstaan van crimineel gedrag.

tekst 20

Hoogbejaarde Utrechter voorkomt beroving

In Utrecht werd een hoogbejaarde man slachtoffer van criminaliteit. Een inbreker wilde de man overvallen in zijn huis, maar de bewoner liet dat niet zomaar gebeuren en sloeg de overvaller met een schoen. De overvaller kon daardoor niets buit maken en sloeg op de vlucht.

naar: indebuurt.nl van 22 oktober 2019

Lees tekst 20

- 1p 33 De politie heeft de hoogbejaarde man niet aangehouden, omdat de politie rekening hield met de omstandigheden waarin de situatie in tekst 20 plaatsvond.
- Welk begrip past het best bij de situatie uit tekst 20?
- A eigenrichting
 - B heling
 - C noodweer
 - D overmacht

tekst 21

Veiligheidsmonitor 2019

In totaal is een steekproef van ruim 325.000 Nederlanders van 15 jaar of ouder gevraagd om aan het onderzoek deel te nemen voor de Veiligheidsmonitor. Ruim 135.000 personen hebben een ingevulde vragenlijst ingeleverd over situaties die ze zelf hebben meegemaakt.

naar: longreads.cbs.nl

Lees tekst 21

- 1p 34 Met wat voor soort cijfers zijn de antwoorden uit de Veiligheidsmonitor het beste te vergelijken?
met cijfers afkomstig uit
- A daderonderzoek
 - B geregistreerde criminaliteit
 - C politiestatistieken
 - D slachtofferonderzoek